

سرتیگر **و ه حقوق دریا** – **مر ترضی فاختری** – کنوانسیون حقوق دریاها، به‌عنوان یکی از مهم‌ترین توافق‌نامه‌های بین‌المللی، قواعد و اصولی را برای استفاده و بهره‌برداری از منابع دریایی تدوین کرده‌است. این کنوانسیون که در سال ۱۹۸۲ تصویب شد، تلاش می‌کند تا حقوق کشورهای ساحلی و درون‌کشوری را در برابر چالش‌های دریایی، از جمله بهره‌برداری از منابع طبیعی، حفاظت از محیط‌زیست و مدیریت ترافیک دریایی، تنظیم کند. با گذشت بیش از سه‌دهه، کشورمان هنوز به این کنوانسیون نپیوسته‌است. عدم‌عضویت ایران در این کنوانسیون می‌تواند تبعات قابل توجهی برای کشور به همراه داشته باشد.

به گزارش اقتصاد سرآمد، مرتضی فاختری، محقق و پژوهشگر در مطلبی اختصاصی برای این روزنامه با بررسی اهداف اصلی ایجاد کنوانسیون حقوق دریاها در دنیای امروز به بررسی تبعات و اثرات منفی عدم‌عضویت ایران در کنوانسیون‌های بین‌المللی حقوق دریاها پرداخته‌است. این مطلب را در ادامه می‌خوانید:

ایران به عنوان یک کشور با سواحل طولانی و منابع غنی دریایی، در صورت عدم‌عضویت، فرصت‌های اقتصادی مربوط به توسعه صنعت شیلات، گردشگری دریایی و نفت و گاز را از دست خواهد داد. علاوه‌بر این، عدم‌شرکت در مذاکرات و توافق‌های بین‌المللی ممکن است ایران را در معرض مشکلات حقوقی و اختلافات بین‌المللی در زمینه آب‌های مرزی و منابع دریایی قرار دهد. همچنین فقدان حمایت‌های بین‌المللی در مسائل زیست‌محیطی دریایی، به تشدید مشکلات زیست‌محیطی خواهد انجامید. بنابراین، بررسی این موضوع و تبعات آن برای آینده کشور امری ضروری به نظر می‌رسد.

اهداف کنوانسیون حقوق دریاها

کنوانسیون حقوق دریاها که به عنوان یک معاهده مهم بین‌المللی شناخته می‌شود، در تاریخ ۱۰ دسامبر ۱۹۸۲ در موناکو به تصویب رسید و در سال ۱۹۹۴ به اجرا درآمد. این کنوانسیون به عنوان چارچوب قانونی جامع برای تنظیم فعالیت‌های دولت‌ها در دریاها و اقیانوس‌ها طراحی شده‌است. در واقع، این کنوانسیون به عنوان ابزاری اساسی برای اختصاص حقوق و تکالیف ناشی از استفاده از منابع دریایی، حفاظت از محیط‌زیست و تأمین امنیت دریایی عمل می‌کند.

هدف اصلی کنوانسیون حقوق دریاها، تأمین توازن میان استفاده از منابع دریایی و حفاظت از اکوسیستم‌های دریایی به شیوه‌ای پایدار است. این معاهده، حقوق و مسئولیت‌های کشورها را در مناطق مختلف دریایی به وضوح مشخص می‌کند. این مناطق که شامل آب‌های داخلی، آب‌های سرزمینی، منطقه اقتصادی ویژه و دریای آزاد می‌شوند، به تفکیک حق حاکمیت و حقوق بهره‌برداری را برای کشورهای مختلف تعیین می‌کنند.

در حوزه اقتصادی، کنوانسیون حقوق دریاها به کشورهای ساحلی اجازه می‌دهد تا از منابع طبیعی موجود در نواحی اقتصادی ویژه خود بهره‌برداری کنند. این نواحی می‌تواند تا ۲۰۰مایل دریایی از خط ساحلی هر کشور گسترش یابد و شامل منابع متنوعی مانند ماهی، نفت و گاز می‌شود. این دستاورد به کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه امکان می‌دهد تا از ظرفیت‌های طبیعی خود بهره

برده و به توسعه پایدار اقتصادی دست یابند.

علاوه‌بر جنبه‌های اقتصادی، کنوانسیون حقوق دریاها بر حفاظت از محیط‌زیست دریایی نیز تأکید ویژه دارد. این معاهده، کشورها را ملزم به رعایت الزامات زیست‌محیطی و جلوگیری از آلودگی دریاها می‌کند. در این راستا، کنوانسیون اقداماتی را برای مقابله با آلودگی ناشی از کشتی‌ها، استخراج منابع و فعالیت‌های صنعتی در دریا پیش‌بینی کرده و به همکاری‌های بین‌المللی در این زمینه نیز توجه دارد.

از دیگر اهداف کلیدی این کنوانسیون، ترویج همکاری‌های بین‌المللی در زمینه تحقیق و توسعه فناوری‌های دریایی، آموزش و تبادل اطلاعات بین کشورهاست. وجود سازوکارهایی برای حل‌وفصل منازعات و اختلافات بین‌المللی در زمینه استفاده از دریاها و منابع آن، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. کنوانسیون، چندین نهاد و مراجع بین‌المللی را برای رسیدگی به این اختلافات پیشنهاد می‌کند که می‌تواند به حفظ صلح و امنیت بین‌المللی کمک کند.

به‌طور کلی، کنوانسیون حقوق دریاها نه تنها به تعیین حقوق و مسئولیت‌های کشورهای در زمینه استفاده از دریاها می‌پردازد، بلکه تأیید اصول مشترک و نیاز به همکاری بین‌المللی، به حفظ محیط‌زیست و توسعه پایدار کمک می‌کند. این کنوانسیون، به عنوان یک دستاورد کلیدی در نظام حقوقی بین‌المللی، تأثیر قابل توجهی بر سیاست‌های دریایی کشورهای عضو داشته و به عنوان مرجع اصلی در حقوق دریاها شناخته می‌شود.

وضعیت ایران و دلایل عدم‌عضویت

وضعیت ایران در زمینه کنوانسیون حقوق دریاها موضوعی پیچیده و چندبعدی است که به عوامل مختلف سیاسی، اقتصادی و اجتماعی مربوط می‌شود. ایران با داشتن سواحل طولانی و منابع غنی دریایی، از قابلیت‌های فوق‌العاده‌ای در زمینه استفاده از آب‌های خود برخوردار است. بااین حال، عدم‌عضویت ایران در کنوانسیون حقوق دریاها از جمله موضوعات مورد بحث و بررسی در محافل حقوقی و سیاسی است.

یکی از دلایل اصلی عدم‌عضویت ایران در این کنوانسیون، نگرانی‌های مرتبط با حاکمیت ملی و استقلال سیاسی است. ایران به عنوان یک کشور مستقل، همواره نسبت به هرگونه توافق‌نامه بین‌المللی که ممکن است حق حاکمیت و تمامیت سرزمینی آن را محدود کند، حساسیت نشان داده‌است. این نگرانی‌ها از زمان انقلاب اسلامی و تغییرات ژئوپلیتیک در منطقه تقویت شده و باعث شده تا ایران با صورت محتاطانه به مسائل حقوق دریایی نزدیک شود.

عامل اقتصادی نیز در عدم‌عضویت ایران نقش مؤثری ایفا کرده‌است. ایران به عنوان یک کشور غنی از منابع انرژی، به‌ویژه نفت و گاز، تمایل دارد تا کنترل کامل در منابع دریایی خود را حفظ کند. هرگونه پذیرش مقررات بین‌المللی ممکن است به محدودیت‌هایی

در زمینه بهره‌برداری و استخراج منابع دریایی منجر شود. این موضوع، به‌ویژه در شرایط تحریم‌های بین‌المللی بر اقتصاد ایران، حساسیت بیشتری پیدا کرده و باعث شده تا سیاست‌گذاران کشورمان از پیوستن به کنوانسیون صرف‌نظر کنند.

تحلیل موضع سیاسی کشورمان در این زمینه نشان می‌دهد که ایران در تلاش است تا با بنیاد گذاشتن اصول خود، به عنوان یک کشور اسلامی و مستقل، در عرصه بین‌المللی هویت ویژه‌ای پیدا کند. این تلاش‌ها در مقابل تلاش‌های بین‌المللی برای ایجاد نظام‌های مدیریت منابع دریایی، ایران را در وضعیتی چالش‌برانگیز قرار داده‌است. همچنین درگیری‌های منطقه‌ای و منازعات با کشورهای همسایه در زمینه مرزهای دریایی مزید بر علت شده و به بی‌اعتمادی ایران نسبت به سازمان‌ها و کنوانسیون‌های بین‌المللی دامن زده‌است.

از نگاهی ویژه، ساختار اجتماعی و سیاسی ایران تحت تأثیر نهادهای مختلف قرار دارد. فشارهایی از جانب گروه‌های سیاسی، تحسیلکرده‌ها و فعالان اجتماعی وجود دارد که بر لزوم حفاظت

از منابع دریایی و محیط‌زیست تأکید می‌کنند، اما همزمان نهادهای قوی حفظ امنیت ملی و محافظه‌کاری در سیاست‌گذاری‌ها، باعث بروز اختلاف‌هایی در این زمینه شده‌است. به همین دلیل، ایران به جای پیوستن به کنوانسیون به اتخاذ رویکردهای مستقل و خودمختار در مسائل دریایی روی آورده‌است.

در مجموع، وضعیت ایران و عدم‌عضویت در کنوانسیون حقوق دریاها به مجموعه‌ای از عوامل سیاسی، اقتصادی و اجتماعی بستگی دارد. این وضعیت نه تنها بر فرصت‌های اقتصادی و دیپلماتیک ایران تأثیر می‌گذارد، بلکه می‌تواند به تأثیرات منفی بر محیط‌زیست دریایی نیز منجر شود. لذا بررسی دقیق‌تر این موضوع و تبیین راهکارهای موثر برای بهبود وضعیت موجود، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

تبعات اقتصادی عدم‌عضویت ایران

عدم‌عضویت ایران در کنوانسیون حقوق دریاها تبعات اقتصادی قابل توجهی به همراه دارد که به شدت بر توسعه و بهره‌برداری از منابع دریایی تأثیر می‌گذارد. ایران با داشتن سواحل گسترده در خلیج فارس و دریای عمان، دارای پتانسیل‌های اقتصادی زیادی در زمینه ماهیگیری، پرورش آبزیان، کشتیرانی، استخراج نفت و گاز دریایی و همچنین گردشگری دریایی است، اما عدم‌عضویت در این کنوانسیون، بسیاری از این فرصت‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد و به محدودیت‌هایی منجر می‌شود که به صورت مستقیم بر اقتصاد کشور تأثیر می‌گذارد.

یکی از مهم‌ترین جنبه‌های اقتصادی عدم‌عضویت ایران در کنوانسیون حقوق دریاها، از دست رفتن فرصت‌های اقتصادی مرتبط با دریاست. کنوانسیون حقوق دریاها به کشورها این امکان را می‌دهد تا در نواحی اقتصادی ویژه خود، به بهره‌برداری از منابع طبیعی بپردازند. با عدم‌عضویت در این کنوانسیون، ایران نمی‌تواند از حق حاکمیت خود بر این نواحی به نحو مطلوب استفاده کند و در نتیجه فرصتی برای توسعه صنعت شیلات و پرورش آبزیان که می‌تواند به عنوان یک منبع درآمد مهم محسوب شود، از دست می‌رود. به‌علاوه، عدم توانایی در بهره‌برداری از منابع نفت و گاز دریایی در مناطق تحت کنترل نیز یکی دیگر از پیامدهای مستقیم این عدم‌عضویت است.

دومین بعد اقتصادی، دشواری در بهره‌برداری از منابع دریایی است. این دشواری‌ها اغلب ناشی از عدم‌وجود سازوکارهای معین و مشخص برای مدیریت منابع دریایی در موقعیت‌های بین‌المللی بوده که در مقابل شرکت‌های خارجی نیز، تمایل کمتری به سرمایه‌گذاری در پروژه‌های مرتبط با منابع دریایی ایران خواهند داشت. همچنین این شرایط به عدم توسعه زیرساخت‌های لازم برای بهره‌برداری از منابع دریایی منجر می‌شود. به عنوان مثال، در زمینه کشتیرانی، ایران نمی‌تواند به صورت مؤثر با دیگر کشورها همکاری کند و این امر می‌تواند سرمایه‌گذاری‌های خارجی را مغفول کرده و زمینه‌ساز کاهش تجارت دریایی شود.

علاوه‌بر این، عدم‌عضویت در کنوانسیون ممکن است به افزایش تنش‌های بین‌المللی و دعاوی حقوقی منجر شود که خود تبعات مالی و اقتصادی سنگینی برای کشور به همراه خواهد داشت. در صورت بروز اختلافات مرزی یا بهره‌برداری، ایران به جهت عدم‌اعتبار حقوقی در رابطه با قوانین بین‌المللی، بیش از پیش آسیب‌پذیر شده و هزینه‌های بالایی ناشی از حل‌وفصل دعاوی ممکن است بر دوش اقتصاد کشور باشد.

به‌طورکلی، عدم‌تعامل و همکاری با سازمان‌های بین‌المللی مرتبط می‌تواند به کاهش ظرفیت‌های فنی و مدیریتی ایران در زمینه منابع دریایی منجر شود. به همین دلیل، کشور نه تنها فرصت‌های اقتصادی خود را از دست می‌دهد، بلکه به تدریج از انباشت دانش، تجارب و فناوری‌های نوین در این زمینه بی‌بهره می‌ماند. در مجموع، عدم‌عضویت ایران در کنوانسیون حقوق دریاها نه تنها به از دست رفتن فرصت‌های اقتصادی ملموس و مشخص منجر می‌شود، بلکه به ایجاد مشکلات و چالش‌های جدی در بهره‌برداری از منابع دریایی و توسعه پایدار این منابع نیز خواهد انجامید. لذا تغییر رویکرد و پیوستن به این کنوانسیون می‌تواند راهگشای تحقق پتانسیل‌های اقتصادی ایران در این حوزه باشد.

تبعات حقوقی و بین‌المللی برای ایران

عدم‌عضویت ایران در کنوانسیون حقوق دریاها منجر به بروز مشکلات جدی در زمینه حقوقی و بین‌المللی شده‌است که بر ابعاد مختلفی از منافع ملی تأثیر می‌گذارد. در کنوانسیون حقوق دریاها به

غیرقانونی و استخراج منابع طبیعی به شدت افزایش می‌یابد. به عنوان مثال، آلودگی ناشی از نفت و مواد شیمیایی در آب‌ها ممکن است به کاهش تنوع زیستی و تخریب زیستگاه‌های دریایی منجر شود. در این شرایط، اکوسیستم‌های شکننده دریایی که تحت تأثیر تغییرات آب‌وهوایی و آلودگی‌های انسانی قرار دارند، با چالش‌های جدی مواجه خواهند شد.

دومین بعد مهم، عدم‌همکاری بین‌المللی است که ناشی از عدم‌عضویت ایران در کنوانسیون است. بسیاری از تهدیدات زیست‌محیطی دریایی، مانند تغییرات آب‌وهوا، آلودگی و تهدیدات ناشی از مرزهای دریایی، نیازمند همکاری‌های فراساحلی و بین‌المللی هستند. کشورها باید به هنجارهای مشترک پایبند باشند و در برنامه‌های زیست‌محیطی همکاری کنند تا از تخریب و آلودگی جلوگیری شود. عدم‌عضویت ایران در این کنوانسیون، ضمن کاهش توانایی کشور در تعامل و همکاری با دیگر کشورهای ساحلی، مانع از ورود به مذاکرات و توافق‌های بین‌المللی لازم برای حفاظت از محیط‌زیست دریایی خواهد شد.

یکی دیگر از مشکلات زیست‌محیطی ناشی از عدم‌عضویت، فقدان دسترسی به اطلاعات و فناوری‌های نوین در راستای مدیریت پایدار منابع دریایی است. کشورهایی که به کنوانسیون حقوق دریاها ملحق شده‌اند، از تجارب و دانش فنی به‌روز در زمینه حفاظت از زیست‌محیط دریایی بهره‌مند می‌شوند. در حیطه‌ای مانند مدیریت آلودگی، تجزیه‌وتحلیل اکوسیستم‌ها و روش‌های نوین برای احیای منابع دریایی، عدم‌دسترسی به این دانش می‌تواند به زیان محیط‌زیست ایران تمام شود.

علاوه‌بر این، عدم‌عضویت در کنوانسیون ممکن است به کاهش حساسیت عمومی و آگاهی مردم نسبت به مسائل زیست‌محیطی دریایی منجر شود. وقتی کشورها به اتفاق و همکاری در حفاظت از محیط‌زیست دریایی پایبند نیستند، ممکن است جامعه نیز نسبت به این موضوع اهمیت کمتری قائل شود. این کاهش آگاهی می‌تواند به رفتارهای مخرب‌تری برای محیط‌زیست دریایی منجر شود و به تخریب منابع طبیعی دامن بزند.

در مجموع، عدم‌عضویت ایران در کنوانسیون حقوق دریاها عواقب زیست‌محیطی جدی به همراه دارد که نه تنها به فرسایش اکوسیستم‌های دریایی، بلکه به کاهش تنوع زیستی، آلودگی‌های گسترده و ضعف در مدیریت پایدار منابع دریایی منجر می‌شود. لذا، بهبود وضعیت زیست‌محیطی دریایی در آب‌های ایران نیازمند تجدیدنظر در زمینه پیوستن به کنوانسیون‌های بین‌المللی و همکاری‌های چندجانبه در این حوزه است.

تبعات سیاسی عدم‌عضویت ایران

عدم‌عضویت ایران در کنوانسیون حقوق در یاها سبب بروز تبعات سیاسی قابل توجهی می‌شود که می‌تواند به‌طور مستقیم بر روابط

این کشور با دیگر کشورها تأثیر بگذارد. به عنوان یک کشور ساحلی با منابع دریایی غنی، ایران به‌ویژه در زمینه‌های اقتصادی، امنیت و سیاست دریایی به تعاملات بین‌المللی وابسته‌است. عدم‌پیوستن به این کنوانسیون، زمینه‌ساز تضعیف موقعیت دیپلماتیک ایران در نظام بین‌المللی و کاهش اعتبار آن خواهد بود.

یکی از تبعات اصلی، تأثیر بر روابط ایران با کشورهای همسایه و دیگر کشورهاست. اختلافات مرزی و حقوقی در زمینه‌های دریایی، به‌خصوص در مناطق مانند خلیج فارس، می‌تواند به تنش‌های سیاسی و نظامی بینجامد. کشورهای همسایه که به کنوانسیون ملحق شده‌اند، در صورت بروز منازعات دریایی، می‌توانند از مزایای حقوقی این کنوانسیون برای پیشبرد منافع خود بهره‌برداری کنند و ایران را در موقعیتی آسیب‌پذیر قرار دهند. از این رو، ایران ممکن است در تعاملات خود با کشورهایی مانند امارات متحده عربی و عربستان سعودی با چالش‌های جدی مواجه شود.

علاوه‌بر این، عدم‌عضویت ایران می‌تواند بر چشم‌اندازهای همکاری‌های چندجانبه تأثیر بگذارد. کنوانسیون حقوق دریاها برای ایران یک چارچوب حقوقی، زمینه را برای مذاکرات و همکاری‌های بین‌المللی در زمینه‌های حفاظت از محیط‌زیست دریایی، مدیریت منابع و امنیت دریایی فراهم می‌کند. در غیاب مشارکت فعال در این فرایندها، ایران ممکن است از فرصت‌های همکاری با دیگر کشورها در زمینه‌های اقتصادی و زیست‌محیطی محروم شود.

چالش‌های سیاسی ناشی از عدم‌پذیرش قوانین بین‌المللی نیز موضوعی مهم است. ایران به سبب عدم پیوستن به کنوانسیون حقوق دریاها ممکن است در برابر انتقادات و فشارهای بین‌المللی قرار گیرد. کشورهایی که به این کنوانسیون متعهد هستند، در صورت بروز مشکلات مربوط به آلودگی دریایی یا نقض حقوق

یک محقق و پژوهشگر به «سرآمد» نوشت:

تبعات عدم‌عضویت ایران در کنوانسیون حقوق دریاها

بین‌المللی، می‌توانند به عنوان مدعی علیه ایران در نهادهای بین‌المللی عمل کنند. این گونه انتقادهای می‌تواند به کاهش سرمایه‌گذاری‌های خارجی و آسیب به تصویر بین‌المللی ایران منجر شود.

در کنار مسائل حقوقی، سیاست‌های داخلی و همچنین فشارهای اجتماعی، ممکن است تحت تأثیر قرار گیرد. گروه‌های مختلف اجتماعی، علمی و زیست‌محیطی می‌توانند بر ضرورت پیوستن به کنوانسیون تأکید کنند و از دولت بخواهند تا به کنوانسیون‌های بین‌المللی ملحق شود. در این راستا، ناکامی در پذیرفتن این تعهدات ممکن است به افزایش نارضایتی‌های عمومی و تضعیف پایه‌های سیاسی دولت منجر شود.

به‌طور کلی، عدم‌عضویت ایران در کنوانسیون حقوق دریاها، تبعات سیاسی فراوانی به همراه دارد که نه تنها بر روابط این کشور با دیگر کشورها تأثیر می‌گذارد، بلکه به بروز چالش‌های داخلی و بین‌المللی نیز دامن می‌زند. بنابراین، توجه به این مسئله و بررسی راهکارهای ممکن برای بهبود وضعیت دیپلماتیک و سیاسی ایران در عرصه بین‌المللی امری ضروری و غیر قابل انکار است. اتخاذ تصمیمات استراتژیک در این زمینه می‌تواند نقش بسزایی در تقویت روابط بین‌المللی و حل چالش‌های پیش‌رو ایفا کند.

پیشنهادات و راهکارها

برای بهبود وضعیت کنونی ایران در رابطه با عدم‌عضویت در کنوانسیون حقوق دریاها، لازم است که سیاست‌گذاران و نهادهای مربوطه راهکارهای جامع و مؤثری را تدوین و اجرایی کنند. نخستین قدم می‌تواند ایجاد یک ارزیابی دقیق و علمی از مزایا و معایب عضویت در این کنوانسیون باشد. این ارزیابی باید شامل تحلیل‌های اقتصادی، زیست‌محیطی و حقوقی باشد تا مشخص شود که چه فرصت‌هایی برای بهره‌برداری از منابع دریایی و همچنین حفاظت از محیط‌زیست دریایی به دست خواهد آمد. استفاده از تجربیات دیگر کشورها که به این کنوانسیون ملحق شده‌اند، می‌تواند در تصمیم‌گیری‌های ایران بسیار مفید باشد. مطالعه موردی کشورهایی که توانسته‌اند در کنار حفظ منافع ملی، از طریق عضویت در کنوانسیون‌ها به توسعه پایدار و بهره‌برداری مؤثر از منابع دریایی دست یابند، می‌تواند به ایجاد الگو برای ایران کمک کند. به عنوان مثال، بررسی سیاست‌های کشورهای با توسعه‌یافته در حوزه مدیریت منابع دریایی می‌تواند نقاط قوت و ضعف کنونی ایران را نمایان کند.

یکی دیگر از راهکارهای بهبود وضعیت کنونی، تقویت پژوهش‌ها و مطالعات علمی در زمینه حقوق دریایی و جدول‌سازی سیاست‌های مرتبط با آن است. توسعه روابط دانشگاهی و پژوهشی با نهادهای بین‌المللی و دانشگاه‌های معتبر جهانی می‌تواند به ارتقای دانش و آگاهی در مورد حقوق دریایی کمک کند. این اقدام می‌تواند بستر مناسبی برای تبادل تجربیات و دانش‌های جدید و توان‌رسان فراهم آورد.

در راستای فزونی همکاری‌های بین‌المللی، پیشنهاد می‌شود که ایران به دنبال برقراری روابط دوجانبه و چندجانبه با کشورهای همسایه باشد. این روابط می‌تواند شامل تفاهم‌نامه‌های همکاری در زمینه شیلات، حفاظت از محیط‌زیست و کشتیرانی باشد. ایجاد کارگروه‌های مشترک برای مدیریت منابع دریایی و تبادل اطلاعات در این زمینه، به تقویت اعتماد و همکاری بین کشورها کمک خواهد کرد و می‌تواند زمینه‌ساز مذاکرات جدی‌تر برای عضویت در کنوانسیون حقوق دریاها باشد.

ایران همچنین می‌تواند در مشارکت در نهادهای بین‌المللی و منطقه‌ای مرتبط در دایانوردی و محیط‌زیست دریایی فعال تر باشد. این حضور می‌تواند به کشور این امکان را بدهد که به تبادل نظرات و تجربیات با دیگر کشورها دراخته و اهتمام به ارتقای استانداردها و قوانین دریایی را در دستور کار قرار دهد. از سوی دیگر، دعوت از نهادهای بین‌المللی به ایجاد کارگاه‌ها و سمینارهای آموزشی در زمینه حقوق دریاها و تکنیک‌های پیشرفته مدیریت منابع دریایی، راهی برای افزایش آگاهی و توسعه ظرفیت‌های داخلی به‌شمار می‌آید. در مجموع، برای نهاده‌سازی سیاست‌ها و تنظیم قوانین مناسب در زمینه حقوق دریایی، ضروری است که از مشارکت تمامی ذی‌نفعان، از جمله دولت، جامعه مدنی، دانشگاه‌ها و بخش خصوصی استفاده شود و با مشارکت تمامی این گروه‌ها، می‌توان راهکارها و سیاست‌های موثرتری را برای حفاظت از منابع دریایی و بهره‌برداری پایدار تدوین کرد. این رویکرد می‌تواند ایران را به سمت پیوستن به کنوانسیون حقوق دریاها و استفاده از مزایای آن سوق دهد و در عین حال، حقوق و منافع ملی کشور را نیز حفظ کند.

سخن پایانی

کنوانسیون حقوق دریاها به عنوان یک چارچوب قانونی جامع، الزامات و حقوق کشورهای ساحلی و غیرساحلی را در زمینه استفاده و حفاظت از منابع دریایی مشخص می‌کند. عدم‌عضویت ایران در این کنوانسیون نه تنها به از دست رفتن فرصت‌های اقتصادی مربوط به بهره‌برداری از منابع دریایی و توسعه صنایع مرتبط منجر می‌شود، بلکه چالش‌های حقوقی و اجتماعی متعددی را نیز به دنبال خواهد داشت. مشکلاتی مانند عدم توانایی در بهره‌برداری بهینه از منابع، افزایش تنش‌های بین‌المللی و محدودیت در دریافت حمایت‌های بین‌المللی در زمینه حفاظت از محیط‌زیست، به وضوح نشان‌دهنده ضرورت ورود به این معاهده هستند.

با توجه به پتانسیل‌های عظیم اقتصادی و زیست‌محیطی ایران، پیشنهاد می‌شود که کشور به سمت تغییر رویکردی سازنده در ایسن زمینه حرکت کند. عضویت در کنوانسیون حقوق دریاها می‌تواند به ایران این امکان را بدهد که حقوق خود را در سطح بین‌الملل مستحکم کند، از منزلت بین‌المللی بیشتری برخوردار شود و در عین حال به توسعه پایدار و حفاظت از محیط‌زیست دریایی بپردازد. این تغییر رویکرد می‌تواند به ایجاد محیطی امن و پایدار برای نسل‌های آینده منجر شود و ایران را به عنوان یک بازیگر فعال و مؤثر در عرصه بین‌المللی معرفی کند.